

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

645

Vragen van het lid **Ten Broeke** (VVD) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *het claimen van de westmuur als onderdeel van de Al-Aqsa moskee door de Palestijnen* (ingezonden 27 oktober 2015).

Antwoord van Minister **Koenders** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 23 november 2015).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Palestinian proposal to UNESCO: Western Wall is part of al-Aqsa»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2, 4, 5 en 6

Kunt u bevestigen dat zes Arabisch landen – te weten Algerije, Egypte, Tunesië, Marokko, Koeweit en de Verenigde Arabische Emiraten – van plan waren om namens de Palestijnen een voorstel in te dienen binnen UNESCO, onder andere om de westmuur als onderdeel van de al-Aqsa moskee erkend te krijgen? Klopt het dat dit plan inmiddels is ingetrokken, maar dat nog wel een verzoek zal worden ingediend om het Graf van Rachel in Bethlehem en de Grot van de Patriarchen in Hebron erkend te krijgen als islamitische plaatsen? Hoe beoordeelt u deze verzoeken? Graag een toelichting.

Welk standpunt gaat Nederland – als één van de leden van de Uitvoerende Raad van UNESCO – officieel ten aanzien van het uiteindelijke verzoek innemen, als daarin inderdaad wordt verzocht de hierboven genoemde plaatsen erkend te krijgen als islamitische plaatsen?

Klopt het dat de kans groot is dat het uiteindelijke voorstel gaat worden aangenomen door de Uitvoerende Raad van UNESCO, doordat een meerderheid van de landen daarbinnen een islamitische/Arabische achtergrond heeft? Zo ja, wat zijn de consequenties wanneer het voorstel inderdaad wordt aangenomen? Bent u voornemens in dat geval actie te ondernemen en zo ja, op welke wijze?

Kunt u bevestigen dat de Palestijnen eveneens een veroordeling trachten los te krijgen van wat zij het schenden door Israël van de status quo ten aanzien

¹ <http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-4712189,00.html>

van het toezicht op de heilige plaatsen in Jeruzalem noemen? Zo ja, hoe beoordeelt u deze poging?

Antwoord 2, 4, 5 en 6

Evenals bij voorgaande bijeenkomsten van de Uitvoerende Raad van UNESCO hebben de genoemde zes landen onder het agenda-item «Occupied Palestine» een concept-resolutie ingediend. De eerste versie van de concept-resolutie bevatte een zinsnede die stelde dat de westmuur «een integraal onderdeel is van de Al Aqsa moskee / Haram al-Sharif». Deze zinsnede is echter, na druk van enkele landen, waaronder Nederland, ingetrokken in de eindversie van de resolutie. Deze eindversie bevat tevens uitgebreide passages over Israëlische acties die gerelateerd zijn aan de Haram al-Sharif / Tempelberg. Deze beschrijving wordt gekenmerkt door eenzijdigheid en bevat enkele feitelijke onjuistheden.

In de resolutie wordt gesteld dat het Graf van Rachel in Bethlehem en de Grot van de Patriarchen onderdeel uitmaken van Palestijns grondgebied. De resolutie is tijdens de stemming op 21 oktober jl. aangenomen met 25 voorstemmen, 6 tegen (waaronder Nederland) en 25 onthoudingen. Net als met voorgaande soortgelijke resoluties heeft UNESCO tot nog toe geen uitvoering gegeven aan de gevraagde acties. Het is het kabinet niet bekend of er nog een verzoek zal worden ingediend om beide plaatsen erkend te krijgen als (uitsluitend) islamitische plaatsen.

Vraag 3

Klopt het dat de Directeur-Generaal van UNESCO, Irina Bokova, zich heeft uitgesproken tegen het verzoek om de westmuur als onderdeel van de al-Aqsa moskee erkend te krijgen?²

Heeft zij haar reactie afgestemd met lidstaten, waaronder Nederland? Heeft haar uitspraak er (mede) toe geleid dat het verzoek wordt aangepast? Graag een toelichting.

Antwoord 3

De Directeur-Generaal (DG) van UNESCO gaf op 20 oktober jl. een verklaring uit waarin zij haar ernstige zorgen uitte over de escalatie van geweld rondom cultureel en religieus erfgoed in het Midden-Oosten. Tevens stelde zij brede consultaties te voeren teneinde UNESCO lidstaten aan te moedigen een constructieve dialoog te voeren. Zij gaf voorts aan de recente voorstellen te betreuren, die gezien zouden kunnen worden als een poging om de status van de Oude Stad van Jeruzalem en de stadsmuren te veranderen en die tot verdere spanningen zouden kunnen leiden. Deze verklaring is niet inhoudelijk met lidstaten afgestemd maar wel opgesteld na consultaties met enkele lidstaten, waaronder Nederland.

Vraag 7

Deelt u de mening dat de status quo van de Heilige Plaatsen – en in het bijzonder de al-Haram al-Sharif/Tempelberg – boven alle twijfel verheven moet blijven? Deelt u ook de mening dat elke suggestie, van welke partij dan ook, die deze status quo verandert of kan veranderen zeer explosief kan uitwerken? Hoe beoordeelt u de bijdrage aan die status quo van de verschillende partijen: 1) Israëlische regering, 2) Jordaanse Koning, 3) Palestijnse leiderschap?

Antwoord 7

Het kabinet acht handhaving van en respect voor de status quo van de Haram al-Sharif / Tempelberg essentieel en roept alle partijen op om daartoe hun verantwoordelijkheid te nemen, in woorden en daden. De afgelopen jaren is sprake van een toenemend aantal bezoeken van Tempelbergactivisten aan de Haram al-Sharif / Tempelberg, onder wie enkele Israëlische politici en een Minister. Mede hierdoor is het beeld in de Arabische wereld ontstaan dat Israël tornt aan de status quo op de Haram al-Sharif / Tempelberg. Daarom verwelkomt het kabinet de uitspraak van Netanyahu dat Israël de status quo op de Haram al-Sharif / Tempelberg respecteert en handhaaft en tot nader

² <http://www.jpost.com/Breaking-News/Knesset-speaker-lauds-UNESCO-chief-for-voicing-opposition-to-draft-proposal-on-Western-Wall>

order Israëlische bewindspersonen en Knesset-leden verbiedt om deze locatie te bezoeken. Het is zaak dat Israëlische en Palestijnse leiders hun invloed aanwenden ten bate van de-escalatie en beteugeling van geweld en afzien van opruiende retoriek. Inmiddels zijn er «understandings» tussen Jordanië en Israël die op 24 oktober jl. na bemiddeling van de Amerikaanse Minister van Buitenlandse Zaken Kerry tot stand kwamen, gericht op de-escalatie en herbevestiging van de status quo.

Vraag 8

Hoe beoordeelt u zowel het voorstel over de westmuur als de poging een veroordeling los te krijgen in het licht van pogingen door de internationale gemeenschap om het vredesproces weer op de rails te krijgen? Deelt u de mening dat beide zaken hierop een contraproductieve uitwerking hebben? Graag een toelichting.

Antwoord 8

Vanwege het eenzijdige karakter van de resolutie die ter stemming werd voorgelegd, heeft het kabinet geconcludeerd dat deze niet bijdraagt aan de handhaving van de status quo op de Haram al-Sharif / Tempelberg en aan de urgente noodzaak van de-escalatie en beteugeling van het geweld. Nederland heeft daarom tegen de resolutie gestemd.

Vraag 9

Welke acties onderneemt Nederland momenteel, al dan niet in samenwerking met andere landen, om de huidige situatie te de-escaleren en het vredesproces weer op de rails te krijgen?

Antwoord 9

De huidige escalatie is een gevolg van de al veel langer sluimerende spanningen, gevoed door de uitzichtloosheid voor Palestijnen in Oost-Jeruzalem, de Westelijke Jordaanoever en in Gaza en de vrees dat onderhandelingen niet tot een eigen Palestijnse staat gaan leiden. Tijdens de gesprekken met president Abbas, premier Hamdallah en Minister van Buitenlandse Zaken Malki hebben de Minister-President en de Minister van Buitenlandse Zaken de noodzaak tot de-escalatie benadrukt en aangedrongen op een oproep tot afzien van geweld. Daarnaast werd gesproken over de mogelijkheden om een politieke horizon te creëren, en op korte termijn stappen te realiseren die vertrouwen wekken onder de bevolking dat een eigen staat een realistische verwachting is. Voorbeelden zijn de uitvoering van de bestaande akkoorden, verbeteren van Movement & Access en versterken van de veiligheidssamenwerking.

Tevens heeft het kabinet bij Hoge Vertegenwoordiger Mogherini aangedrongen op actieve diplomatie om partijen te bewegen tot de-escalatie. Het kabinet steunt de inzet van HV Mogherini en EUSV Gentilini gericht op de-escalatie, instandhouding van de twee-statenoplossing en het bijdragen aan het toewerken naar een gunstig klimaat waarin onderhandelingen hervat kunnen worden. Het kabinet blijft in EU-kader aandringen op een grotere EU-rol ten aanzien van het MOVP.